

DIARI DE CAMPANYA. APUNTS

La vam començar —la campanya— amb un acte que feia pensar en una fira. Al passatge de Muñoz —la gent el creua de pressa camí del Camp Nou a veure-hi un partit— hi vam muntar una paradeta i hi vam estacionar un cotxe amb altaveus. Oferim paperetes electorals. Parlem la Joana Linares, en Jaume Ferrer, en Joan Ray, l'Agustí Sala i jo. Jo sóc com un producte. Primer em venen ells; després em venc jo. Jo parlo de les primeres eleccions municipals després de tants anys dictatorials; ells parlen dels problemes d'Ells. Jo passo molta vergonya; ells, no.

Acte al barri de l'Encantada. Torres metàl·liques de la línia elèctrica als carrers. Semblen zones petrolíferes. La quitxalla s'enfila com micos pels esquelets de ferro agafant-se a les plaques que, amb unes calaveres, avisen: *Perill de mort*. Uns quants xavals juguen a futbol en un solar. La pilota rebota en una de les torres, enclavada al centre del camp, i marca gols per carambola. Les samarretes d'un dels bàndols porten la bandera catalana i, les de l'altre, la Mare de Déu de Montserrat. Estan destenyides pels detergents i la rentadora. Criden en castellà: *¡Pasa ya, hijo de la mierda!, ¡No te quedas la pelota, mariconazo!* Uns quants uruguaians exiliats van muntar la “seva” paradeta, van enganxar les “seves” enganxines i van fer la “seva” col·lecta. Abans de parlar els que havíem de parlar, actuaren uns rockers. Es contorsionaven com cucs. Volien projectar-se. Es pensen que d'allà a la fama. El volum estava alt. “No digui soroll, senyor, digui música”. Cantaven: “*Tengo una cantidad de nada y unas ganas de vaciarme...*”. Eren abstractes. “*La felicidad es una caja; yo estoy sentado dentro...*”.

Un del barri va presentar el míting. Recità les plagues de l'Encantada: torres d'alta tensió, carrers sense asfaltar, habitatges per reconvertir, deixalles, falta d'equipaments... Era un rosari que havia estat desgranat massa vegades. Ens el sabíem de memòria. Un jubilat el va seguir en la presa de la paraula. Amb el que li havia quedat de la pensió no en tenia ni per a pipes. Orà un dels candidats. Nerviós. Portava un jersei de cremallera llarga, pronunciava malament les essés i parlava d'una torxa. Vaig predicar jo. El meu discurs va

en rodatge. Quan l'arrodoneixi s'haurà acabat la campanya. Vaig insistir en l'honoradesa comunista. Els comunistes saludem amb el puny tancat. Quan acabem el nostre mandat podrem fer-ho amb el puny obert, perquè no hi haurem guardat res a dins...

Ens vam acostar a unes quantes escoles. Les mares hi van a recollir els capdetrons. Ni ens escolten. Enganxosos com les mosques, vam ser en una plaça. Va començar a plovisquejar i vam marxar.

Més tard ens vam reunir amb els socialistes. S'havien de discutir els programes municipals, pactar alguns punts perquè preveníem certs resultats probables... Els socialistes que havien enviat a la reunió em coneixen de quan érem a la subversió. No els acabava de situar en el context de la meua memòria. D'un tal Simón Culebra o alguna cosa semblant, en recordava la veu d'espinguet. Té les galtes pronunciades i m'ha caigut molt bé. Juraria que té un aire equívoc. Tant se val, això. Altres vegades que ens hem trobat en altres reunions o actes diu que l'he recordat més pel to de veu que pel físic. Ell deia "to" i jo "xiulet".

En Xavier Caño ha rodat els espais televisius publicitaris dels alcaldables del PSUC. Com a escenari va triar uns jardins del Guinardó. Érem en Toni Ferrer per Sabadell; en Francesc Baltasar per Sant Feliu; en Màrius Díaz per Badalona; en Josep Miquel Abad per Barcelona; en Carles Riba, nét del poeta Carles Riba, per Sant Joan Despí; l'Agustín de Semir, també a la llista per Barcelona; en Francisco Candel per l'Hospitalet; jo per Ells... Vaig deixar anar aquesta llauna: "Els dels barris s'han fet ciutadans, malgrat tot. (Hauria d'haver dit no obstant això). Van saber muntar les seves associacions, les seves biblioteques, els seus centres socials i recreatius... (Hauria d'haver precisat que en la precarietat, contra tot i com van poder). També van sortir al carrer i van entrar a contrapèl als ajuntaments. (En aquests moments de transcripció, a anys llum de tot allò, no queda clar que em referia a les infiltracions als ajuntaments franquistes). Ara volem fer-ho per la porta gran d'aquests ajuntaments i per la força dels vots". En Jordi Borja dirigeix aquesta operació d'imatge.

Campanya estil Mahoma. Com que la gent no va als mítings, els mítings van a la gent. I ni així... Ahir, dijous, ens vam apropar a la porta d'unes altres escoles; ni mares que esperen capdetrons; com que són xavals crescutets, van sols a escola.

Vam ser en una boca de metro. Repartíem paperetes i tríptics amb galeria fotogràfica dels primers de la llista: jo, en Ferrer i en Ray. La Joana és única per a aquests repartiments. Pregunta quants són els que tenen edat de votar a casa d'aquella persona que aborda i automàticament li dona tantes paperetes.

Jo passo vergonya escoltant la casset que canta les meves lloances. Després anuncien que els parlaré i m'allarguen el micròfon. El meu complex xerraire s'accentua. Els vianants creuen indiferents. Alguns s'aturen a mirar. N'hi ha de summament amables. S'acosten a saludar-te, i perquè els signis autògrafs. Un paio em donava la mà perquè jo havia escrit *N'estem fins als botons*. Plorava, mentre em saludava. Em donava cops a l'esquena rudement en senyal de cordialitat.

Els quatre alcaldables vam participar en un programa nocturn d'en Castelló Rovira (Ràdio Barcelona). En Ramiro Alonso, dels socialistes, em coneixia perquè feia temps vaig prendre part en una setmana cultural no sé on que ell havia organitzat. En Riba de la Paz, de Convergència, és un paio molt amable. Del d'UCD, no en recordo ni el nom. Els oients trucaven per telèfon. Més que res eren gent que pertanyia als partits en lliça. Coparen les línies telefòniques. Vaig reconèixer la Joana Linares, que donava canya al d'UCD.

A la tarda havíem estat a Bellresguard. El local del partit era ple de gom a gom. Vells i aturats omplien sobres amb paperetes de vot. D'altres pintaven cartells. Amb el cotxe dels altaveus vam anar a una plaça enorme on, al bell mig, havien volgut aixecar un gratacels i els veïns no ho havien consentit. Hi havia la Petra, en Celedonio i el fill deficient que sempre crida PSUC. Vaig parlar. Els comunistes vam entrar a l'Ajuntament així. Puny tancat. En sortirem així. Mà oberta. Em repeteixo. Hauria d'haver dit primer així, després aixà, i haver-me abaixat els pantalons. Va parlar la Juana o Joana. Els ajuntaments comunistes gestionaran amb efectivitat el vostre patrimoni ciutadà. Va parlar la Petra. Rude. Els comunistes som collonuts. Va parlar en Celedonio. Esvaït. Els comunistes hem lluitat pel bon temps que se'ns acosta. Es va a posar a ploure. Si hagués parlat el deficient, hauria dit: PSUC, PSUC, PSUC... Va sortir el sol. Va parlar el responsable del PSUC de Bellresguard. Vencerem. Va parlar un espontani. Jo sóc com un torero del PSUC, el meu enemic era el toret franquista... Algú del públic va xisclar: "Toret? Toràs!".

Un altre recorregut fent de xerraire. Can Terra és un barri de blocs nous, ajardinat en algun sector, ple de pujades i baixades. Si Bellresguard és Nova York, Can Terra és San Francisco. Des d'una cantonada estratègica vam perorar en Jaume Ferrer i jo. Cada cop que parles, incorpores nous elements al discurs. El fil narratiu va adquirint perdurabilitat. És com quan fas madurar un fetus literari. Inicies el míting amb una espècie d'entrada: la muntanya i Mahoma, per això ets allà; continues amb un argument: els ajuntaments al servei del ciutadans; arrodoneixes el final: honradesa, puny tancat, mà oberta... Plantejament, nus, i desenllaç, com una novel·la clàssica.

Anem al barri de l'Herrero Casas. Hi havia parades PSUC i militants esforçats que repartien propaganda. Parlava en Carranza. Responsable del partit

en aquella zona, va a la nostra llista. Irradiava tanta bondat que el discurs quedava anul·lat. Li faltava el punt de mala llet. La gent formava rotllanes. Provenien del mercat del costat. Feia sol, un sol primaveral com la democràcia municipal que ens disposàvem a estrenar. Vam parlar en Ferrer, jo, un noi de les Joventuts Comunistes... Passaren els socialistes amb els seus cotxes, les seves banderes i la seva murga. Encara no han fet cap míting a l'aire lliure com nosaltres.

Vam anar cap a la Floresta. Ens hem de passejar pels barris tantes vegades com sigui necessari. Vam pregonar al costat d'un altre mercat. Els mercats són àgores populars. També eren per allà els socialistes, exhibint en Tierno Galván. Nosaltres, de nou amb el nostre clamor al vent. Qualsevol qüestió circumstancial serveix per a enrotllar-te. En Tierno Galván és un intel·lectual il·lustre, però amb malabarismes intel·lectuals no es resolen els problemes de ciutats com Ells. Perorà en Ferrer. Els comunistes venim de molt lluny, estem acostumats als camins feixucs. Creuaren cotxes i camionetes d'UCD. Els van esbrincar. Els socialistes entraren amb en Tierno al mercat. Arribaren els del PT i ORT amb una bandera republicana. Va parar un cotxe amb noies de la MCC. Anaven molt pintades. Algú va dir que no eren de la MCC, sinó *punks*. Tothom es dirigí al mercat, no a comprar aliments, sinó vots. Van tornar a passar els d'UCD i altra vegada tothom a esbrincar-los...

Ahir a la tarda encara vaig fer dos mítings més en unes escoles. Vaig parlar primer en la primera per sortir volant cap a la segona, perquè tots dos estaven anunciats a la mateixa hora, com si fóssim omnipresents. Parlo més relaxat en locals tancats que en espais oberts. En els tancats em sento catedràtic i en els oberts, xarlatà; en els primers et concentres i en els segons t'esbargeixes; en els uns, la veu surt de tu i torna a tu; en els altres, en surt i ja no hi torna... En un dels mítings, un paio del públic que anava trompa em va interrompre de cop. Se m'havia acudit anomenar les rates entre les plagues que assoten els barris i l'home la va prendre amb les rates de l'Ajuntament. Jo parlava de rates reals, i ell, de rates metafòriques. Deia: "Això, això, les rates, a veure si les feu fora...". En cert moment va voler cantar *La Internacional*. Vet aquí, em deia jo, els riscos i les desventures de la democràcia, que per democràcia t'obliga a tolerar també el babau, el pesat i el borratxo.

Quan vaig arribar al segon míting parlava en Sala. Després ho va fer la Joana. Després, jo. Ells anaven de teloners, i jo, de vedet. Es va establir un col·loqui. Un *anarca* va preguntar si em sentia manipulat. Tots estàvem manipulats per les circumstàncies que incidien en nosaltres, a part de coincidir. A mi, l'honestedat del PSUC em manipulava o m'obligava a entrar en la manipulació. Els pessuquers de la sala aplaudien com si els hi anés la vida.

Un tal Remigio, a qui agradaven els meus escrits, per això era allà —ell era socialista, però no sabia si els votaria—, anava inquirint detalls anecdòtics

sobre mi. Altres feien preguntes de caràcter tècnic respecte al funcionament dels ajuntaments. Va parlar un camarada jubilat, plom i circumval·lador o circumvol·lador, com sigui o com es digui. Els vells camarades que militen al partit des de l'any de la pera són la pera. Proselitistes, són terribles de veritat. Deixen anar rotlles enrevessats i terrorífics.

Vaig predicar al polígon Caralt. Una simple via de tren el separa de Bellresguard. No vam descansar ni el diumenge. L'acte es va fer en una d'aquestes noves escoles grans però sense àngel. El dia era fred. No sé si arribàvem a dotze persones, incloent-hi els oradors. Vaig parlar primer, per traslladar-me de seguida a un altre acte a Bellresguard.

Bellresguard era en plena bullícia de festes. Sobre una tarima, una dona cantava cobles polítiques de l'època del franquisme. *Y si a Franco no le gusta/ la bandera tricolor, le pondremos una roja/ con el martillo y la hoz.* Al seu costat hi havia la Petra. Murciana, les seves interjeccions només eren: *Pijo!, pijo...!* Va començar a plovisquejar. Es va haver de desmuntar la tarima i passar-la al gimnàs de l'institut de BUP, més que gran, faraònic, més que sense àngel, destarotat.

Al gimnàs, amb una acústica terrible, es sentia tot però no s'entenia res. L'altaveu, l'havien col·locat a dalt de tot de la paret, apuntant cap al sostre. Es van enfilear i el van baixar. Continuava sense entendre's el que vomitava. La quitxalla corria per tot arreu, fent xivarri. Tot era molt de festa major. Un jove repartia glops de vi amb una bóta. L'acompanyava un altre amb una safata de patates fregides i un plat d'olives. Tothom en picava. Vaig veure els cosins de la Lola: en Gregorio i la boja de la seva dona.

Començà el míting enmig d'un guirigall eixordador. Va parlar la Nancy, que és del barri. Acabava de tornar de França, on havia anat per la mort de la seva germana. La Purita no va patir gens abans de morir. Preguntà per tu. No, no va dir el teu nom. Només preguntà: Com li va, al meu amor platònic? Escriu? Que no es dediqui a la política. Després va parlar en Valle, el dels jerseyis Camacho. Després, jo. Havíem trobat la manera de fer anar el micròfon, i va semblar que se'ns entenia. De tota manera, el desori, amb tanta criatura deslligada, continuava sent infernal.

Ahir vam tornar al sermó de carrer. Vam sortir de Can Terra amb furgoneta. Vam parlar en sis llocs diferents. Primer, al mateix barri de Can Terra, després a la Carpa, a la Floresta, a Començana, a Santa Engràcia i a l'Encantada. També vam ser a la sortida del metro. En alguns llocs se'ns aglomerava el públic i en altres no. Quan hi ha gent i notes que t'escolten, parles fluidament, com un brollador, animat. Si no, és com si cridessis al buit.

Vam dissertar en una placeta o pati quadrat format pels pisos de l'Obra Sindical de la Llar d'un barri que desconeixia. La tarima es gronxava com una barca. A mig sermó era capaç d'anar-se'n en orris. Els micròfons, quan no feien sorollets, no funcionaven. Vaig predicar el primer per traslladar-me de seguida a un altre míting. No sé si la barca acabà naufragant. Va predicar també la Joana i un que té un cognom llarg i estrany: Argilagé. Algunes parets dels habitatges sindicals estaven pintades per la CNT. *Tant el poder estatal com el municipal sempre són poder.* (En l'època del conflicte amb la Guiomar, mai no em vaig recordar de dir-li: i tu, per què et vas apropar al poder municipal?); *Allò que sobra a la classe capitalista és el que falta a la classe obrera; El patró me la mama...*

El segon míting el vaig fer en una escola de Santa Engràcia. Em sentia relaxat. Aquesta tranquil·litat que em donen els espais tancats la continuo atribuint a la similitud que tenen amb el ventre matern: defensen i abriguen. Vam parlar en Ferrer, en Ray, l'Antonia Mieza (no recordo qui era), jo... Vaig notar que parlava com una seda, posant fil a una sòlida peça argumental amb tot el que he anat deixant anar aquest dies: la necessitat de votar comunista perquè entre l'honradesa als ajuntaments i la sempiterna cançó final del puny tancat amb què s'acomien els comunistes en acabar el mandat, obrint-lo tranquil·lament perquè no els en cau ni un cèntim... El públic s'entusiasmava.

Acabats els mítings, la gent se't llança a sobre. Et parla, t'abraça, et toca com es devia tocar temps enrere els sants i els profetes. Les dones et petonegen. Et demanen que els signis autògrafs a les enganxines, als programes, a les paperetes de vot, als carnets del partit o sindicals...

Últim míting de la campanya electoral al cine Asturias, la Joana Linares com a presentadora, en Valle, en Ferrer i el diputat Joan Ramos com a oradors, jo tancant l'acte. El meu discurs també es tancava, arrodonit i polit com si fos el final d'un rodatge. Uns quants dies més i s'hauria convertit en una obra mestra de l'oratòria o hauria començat a pansir-se. El cinema, enorme com la coberta d'un portaavions, no es va omplir. De tota manera, si quan va començar l'acte era mig buit, quan va acabar era mig ple. El canvi d'hora als rellotges que s'havia efectuat aquella nit ens va perjudicar. Això que a les onze del matí per a alguns encara fossin les deu, va despistar-ne molts. Així ho volíem creure.

Vam votar. Jo, al meu barri de Barcelona, no d'Ells. En Narcís Serra, alcaldable per Barcelona, va votar a Sant Cugat.

Les abstencions foren notables. L'esquerra arrasà. Els socialistes col·loquen dotze regidors; nosaltres, onze.

La nit de les votacions vam anar fins a la seu del PSUC ellenc. Militants i simpatitzants, trago de cava va i trago de cava ve, cantant i ballant, m'abraçaven com si ja fos alcalde. Amb cinquanta taules escrutades, havíem pujat el 31% per sobre de les eleccions generals passades, mentre que els socialistes havien baixat. Per això hi havia tanta eufòria. Després s'estabilitzaren els còmputos.

Tota la nit vam estar tabulant. L'Antoni Lladó, d'UCD, va passar a felicitar-nos, a insinuar-nos alguna entrevista i a concertar algun pacte. Amb els nostres vots i els seus dos, si els convergents s'abstenien, jo podia ser alcalde. M'havia agafat la síndrome d'alcalditis. En Ferrer va dir que amb la dreta mai no pactaríem.

Converses amb els socialistes. Davant del nostre quasi-quasi, anaven rebaixats, sense pretensions. O pactem o poden quedar-se sense alcaldia. Jo estava absort pensant en la Marisa. Podríem continuar veient-nos pràcticament cada dia? Vaig sentir que s'acordava que bé, alcalde socialista, no presidencialista, encara que la llei ho permetés, separar Cultura d'Ensenyament, quedar-nos nosaltres les dues penòncies, jo a Cultura... Els socialistes són desconfiats com sords.

Avui ha entrat l'esquerra als ajuntaments. Nosaltres hem pres possessió aquest matí. Hem volgut voler treure prosopopeia a l'assumpte. Se'ns notava el refús a aquesta senyora. Ens han imposat un medalla, amb l'escut de la ciutat, que penja d'un cordó vermell. Hi havia hagut una espècie de rebuig cap a aquesta pantomima. El mateix públic ha semblat que estava a punt de protestar. Allò recordava el franquisme. Després han anat aplaudint cada un dels regidors que passàvem perquè ens la pengessin. Ho feia un ordenança. Passava el cordó pel cap —vaig anar amb compte que no em despentinés— i ens donava la mà. Dirigia la missa o el ballet municipal el senyor secretari, un tal senyor Corpa o Carpa. Es podria dir que en Culebreja, el paio de la veu d'espiguet, mirava tot allò embadalit. S'havia format una mesa d'edat. La presidia en Riba de la Paz, de Convergència, com a persona de més edat, cinquanta-cinc anys, i l'Ardevol, nostre, com a persona més jove, només vint-i-tres.

La sala estava desbordada. S'ha trencat el protocol. La gent podia ocupar el passadís central, a més dels laterals, i asseure's a terra i a les vores de la tarima que ocupàvem nosaltres. No hi havia preferències. Afortunadament no hi ha assistit cap autoritat: ni militar, ni policial, ni eclesiàstica, ni jurídica... El jutge Molinero, afí al PSUC, ho ha fet a títol personal. Ens saludàvem els uns als altres amb el puny alçat.

Va sortir elegit en Ramiro com a alcalde per 25 vots a favor i dues abstencions. En Ferrer explicà la nostra renúncia a l'alcaldia i el nostre suport

al PSC. Tota la sala cridava: “Unitat, unitat...!”. CiU també va donar la seva explicació de vot afirmatiu. UCD va disculpar l’abstenció. Jo me’n sentia distant, de tot allò. Ficat en l’engranatge, però sense ganes, m’horroritzava no poder fer marxa enrere. No sé quan podré escapar totalment de tot: de la política, de la literatura, de la Lola, de la Marisa...

Vam sortir al balcó consistorial. Tota la plaça de l’Ajuntament eren pancartes blanques i banderes roges. Van arribar els de Santa Engràcia. Les seves pancartes cridaven en contra del tren del Carrilet, que els travessa al biaix i en descobert, i trinxa de tant en tant algun cristià. El mestre de cerimònies continuava sent en Riba. Pràcticament, ha estat alcalde per un dia. Des del balcó parlà en Ferrer. Va parlar bé. Sempre parla bé. Va parlar en Ramiro. Sempre parla malament. Quan parlem, diem ximpleries. Si parlem molt, diem moltes ximpleries; si parlem poc, diem poques ximpleries. En Ramiro parlava massa, encara que el discurs fos curt. Acabat l’acte, uns quants vam anar a celebrar la victòria al bar del davant.

Tot Catalunya celebra la Diada de Sant Jordi, però jo, ja és com si no fos escriptor. Ens havien convocat a la sala d’actes, on s’havia congregat el personal de la casa. D’uns set-cents, n’hi havia uns cent i escaig. Tampoc no hi eren tots els regidors. Alguns no havien pogut deixar els tallers o les fàbriques on encara treballen. Vaig pensar que l’Ajuntament també era una fàbrica. Més que una fàbrica, una empresa. Ells, els obrers, i nosaltres, els patrons; o ells, els treballadors, i nosaltres, els accionistes. En Ramiro els dirigí unes quantes paraules de salutació. Tothom “era” l’Ajuntament. Si l’Ajuntament prosperava, “tothom” prosperaria. S’havia de treballar en equip... Per un instant vaig tornar a pensar que parlava un empresari. Dos del PSC, en Culebreja i en Villalba Lobón, són com llops i van per aquí i per allà menjant-s’ho tot.

Vaig passar la resta del matí amb en Sala i l’Ardevol. Ens acostàrem al Pavelló Municipal d’Esports i vam parlar amb el gerent, un tal senyor Echevarría. Es mostra mel·lifu i defensa el seu feu, un feu en què nosaltres som uns inoportuns. Ningú de l’Ajuntament no posava els peus per allà ni li demanava compte de res. Em va semblar un home eficaç. A en Sala i a l’Ardevol, no. Ens tenia preparat un dossier de tot el que feia referència al Pavelló. Dos dies després, ja hi hem observat certes irregularitats. En Sala en desconfia i diu que el farà anar dret.

Més tard vaig estar coneixent la gent del Patronat de Cultura (sí; allò de la guerra dels despatxos). Continuo despistat i el càrrec i les feines que comporta se’m fan costa amunt. Hauré de dedicar-hi massa hores, a tot això, en detriment d’escriure i de veure’m amb la Marisa. Fa dies que no tinc temps d’anar-me’n al llit amb ella i això em posa de mal humor.

A les set de la tarda vam tornar a l’Ajuntament. A la plaça hi havia

taules de llibres i roses. S'hi ballaven sardanes. Aquestes festes, les pagava l'Ajuntament. Érem més demòcrates que mai. Les torres que muntaven els castellers arribaven fins al balcó municipal. Des de la barana recolliren l'enganeta. Al vespre vam anar en processó fins al Museu d'Història de la Ciutat. Portàvem torxes. Es tractava d'inaugurar-lo, il·luminar-lo i consagrar-lo. L'antic consistori el tenia relegat. Si l'haguéssim tancat, els hauria estat igual. Va parlar el director, en Joan Sunyer, emocionat. Vaig parlar jo. Vaig elogiar la labor d'en Sunyer i de l'Urbano Melera, el seu col·laborador. Si no hagués estat per ells, el museu no hauria aguantat. Allò era una recuperació. Ells l'havien mantingut viu —vaig pensar que els museus eren veritables morts, però...— esperant aquell moment. Aplaudiments. Vaig tornar a sentir que érem més demòcrates que ningú, a més de ser-ho més que mai. Érem com germans. En Ramiro també va parlar.

Havíem dinat tots els regidors junts. El restaurant es deia Hijosdalgo. S'hi menja bé. És a la plaça de l'agulla de Mirà. Em van dir que el monument no era una agulla, sinó la sublimitat. Em vaig entretenir prenent un aperitiu a la barra i vaig arribar dels últims al menjador. Em va tocar asseure'm en una punta de la taula. Al davant hi tenia l'Antonio Lladó. Em sabia greu fer-m'hi amic, cosa que estava fent. Representava la dreta. A la meva dreta hi tenia un altre regidor d'UCD i, a l'esquerra, el guardaespalles d'en Ramiro, un xicot jove de mostatxo espès. Mamava. Jo no sabia que era el guardaespalles. Quan li ho vaig preguntar, dignificà el seu ofici: era el secretari polític del senyor Alonso. Havia estat una espècie de retrobament també polític per a conèixer-nos una mica més entre nosaltres, els regidors. Honorablement, ens vam pagar cadascú el menjar. (Va ser la primera i l'última vegada. A partir de llavors, tots els menjars i festes van córrer a càrrec del pressupost.)

POETES I UN APÈNDIX DE ROCK

Genis i més genis desfilaren pel meu despatx; poetes a dojo; Ells era una terra adobada de poetes. Creixien com flors i cards. Del gènere masculí, femení, neutre i ambigu. Sota cada roc s'hi amagava un poeta. Eren una plaga per extingir. En el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant, que ningú no em senti.

Si arribo a dictador —dictador *progre*, és clar, però que ningú no em senti— afusellaré poetes, marietes —són gairebé el mateix— i inspectors d'Hisenda, que, a més de marietes, són fills de puta. Afusellaré —que ningú no em senti, encara— poetes, marietes, lesbianes, inspectors d'Hisenda, tot Hisenda, grimpadors, llepaculs, mamelucs, aprofitats, mamons, triomfadors, executius, dissenyadors, *iuppies*, camaleons, rics, nazis, socialistes, editors, directors de diaris, crítics literaris —crítics d'art, pffff—, alcaldes, presidents, militars, urbans —sobretot d'Ells—, policies, la guàrdia civil... Que ningú no em senti. Que animal que sóc! I faré engreixar pidolaires, rodamóns, putes, drogoaddictes, bibliotecàries, assistents socials —les d'Ells, no—, infermeres, monges, comunistes, falangistes joseantonians, feministes, dibuixants de còmics —els pintors, que els bombin—, perdedors, gitanos, andalusos, murcians, periodistes i gent de mal viure. Que ningú no em senti. Que animal que sóc!

Entre els poetes n'hi havia de divertidíssims, i un era el murcià Domingo Domínguez Domènech. Com es pot afusellar i alimentar a la vegada un element com aquest? No sabia escriure, pràcticament, i signava DDD. Tan aviat li deien Dededé com Tresdés. Portava una gorra leninista amb una estrella de cinc puntes que no es treia ni per muntar la dona i que li marcava una franja blanca al front. Pertanyia a la línia dura del partit. Quan es va produir l'escissió se'n va a anar amb els *zorropotrops*. Si els de la línia tova tenien cap malnom, jo no ho sabia.

El Lenin venia, dia sí, dia també, al despatx.

—Escolta, Cranes, què és un diftong?

La Guiomar, quan l'anunciava, això abans que la fotéssim al carrer, remugava:

—A fora hi tens en Gustavo Adolfo Béquer.

O:

—T’espera aquell que té nom d’insecticida.

L’Edelweiss, dolcíssima, no.

—Tens el poeta que t’espera.

Menys Domingo, Domínguez o Domènech, li deien de tot.

—Tens el poeta. Per què li diuen Dedeté?

—Un diftong és el miol de la gramàtica.

—Què?

—Que escriguis com Déu t’encomani.

Escrivia com el que li encomanava un Déu analfabet i una mestra de l’escola de la seva filla, la que li passava els poemes a màquina per corregir-li l’ortografia i la puntuació. Els seus poemes, que recitats per ell sonaven fantàstics, llegits per tu eren una catàstrofe.

—Cranes, què és un sonet?

—Deixa’t de sonets i de sonetes. El que has de fer és escriure amb el cul.

—Amb el cul?

—Sí, sense moure’t de la cadira, i no solament quan vingui la inspiració.

—D’acord, però que és un sonet?

—Un sonet és la mort de la poesia.

—Com?

Es treia la gorra i es gratava la franja blanca del front.

—O sigui que quan parlo de la mort en les meves poesies, faig sonets, oi?

Preferia no contestar-li.

On més poetes hi havia era al districte de Santa Engràcia, refugiats a l’Aula de Cultura. La resta de poetes d’Ells també afluien cap allà. Fins i tot n’hi arribaven de fora, especialment de la ciutat de Barcelona. S’hi reunien el dissabte. Editaven un fullet que els pagava jo quan el pressupost i el Consell d’Administració m’ho permetien. En Galtones intentava vetar-ne la publicació, no per fer la punyeta als poetes, que no li importaven gens ni mica, sinó per violar-me a mi. El fullet era massa fullet, i de poemes, n’hi havia massa; hi havia baralles i travetes per publicar, i gelosies i suspicàcies contra els que publicaven.

Jo vaig assistir a alguna de les tertúlies. De mi deien que era un poeta de la prosa. Al voltant d’una taula discutien eternitats d’un ingenu bizantinisme colossal. Un dels problemes que es plantejaven era: Existeix poesia des de les set del matí del dilluns fins a les set de la tarda del divendres? Pot existir? Jo els vaig dir que sí. Ells eren la poesia quotidiana, la dels segadors, la de les fàbriques, la de les oficines, la dels comerços, la de les multinacionals... Llavors es van definir com a grup poètic “De dilluns a divendres”. Jo els deia la “Generació dissabte-diumenge”, perquè era quan aprofitaven per a escriure. Aspiraven a emular la Generación del 27. Lorca, Alberti, Miguel Hernández,

també Antonio Machado, feien estralls entre ells. Miguel Hernández més que ningú i Antonio Machado menys que ningú. En Dededé, cabellera i patilles poblades que li perllongaven la gorra, com que s'havia parlat de rebel·lia juvenil, que consistia a fer el brètol, delinquir o passar l'estona a les discoteques, va assegurar que allò no era rebel·lia. I sentencià: “Jo veig un rebel en aquell que va per un camí i l'abandona per obrir un sender.”

De Lorca coneixien *La casada infiel*; d'Alberti els agradava el comunisme; Miguel Hernández els tornava bojós perquè havia estat cabrer i no sabia ni llegir ni escriure. Si de pastor i analfabet havia passat a un reconeixement universal com a poeta, on no podrien arribar ells, que eren mecànics, oficinistes, obrers especialitzats, aturats i tenien el graduat escolar? A Machado el consideraven excessivament filosòfic. Hernández era el seu Déu. Fins i tot els reblers se'n sentien influïts. Li atribuïen una conducta de vida que feia la seva obra exclusivament demagògica i ells triscaven de gust per aquesta demagògia que els omplia la boca de poble. Es sentien poetes del poble per al poble i estaven eufòrics perquè, als recitals que organitzaven, el poble els aplaudia. Jo em posava les mans al cap perquè en aquell temps l'havia perdut. En lloc seu hi tenia extracte d'aspirina i una nebulosa.

S'autoeditaven. Un editor, també poeta, els imprimia els poemes d'una manera força artesanal. Ho podien pagar a terminis. Presentaven el llibre a qualsevol aula de cultura. Una infinitat de vegades el presentava jo. El poeta recitava diversos poemes. Es feia un vermut, un vermutet —s'havia de vigilar el pressupost; l'Ajuntament organitzava vermutassos, s'havia de cuidar la presència i el prestigi—, i ja, llavors, el poeta s'asseia a la porta de casa seva esperant els editors, que mai no arribaven. Quan es refeia d'aquest desengany, amb un pou de ressentiment dintre seu per a tota la vida, malparlava de les autoritats, que no es preocupaven de la cultura en versió poesia; en contra de la societat, que no consumia cultura en versió poesia; en contra de la televisió, que només programava violència i folklore i gens de cultura en versió poesia; en contra etcètera anticultura en versió antipoesia...

Què en feien, aquests poetes, de l'edició del seus poemes, cinc-cents, mil exemplars? A part de menjar-se'ls, vendre'n uns quants als més babaus dels seus coneguts, cosa que els servia per a creure que havien cobert despeses d'impressió. Regalaven la resta, primer generosament, després amb comptagotes. N'enviaven uns quants exemplars als diaris, que no se'n feien ressò; també als crítics, que no en donaven ni avís de recepció; un exemplar a Rafael Alberti, que no els contestava, i hi va haver un poeta que en va enviar un altre a Jorge Guillén, que li va escriure amablement, ponderant la seva obra, per la qual cosa no solament va quedar gratificat per a tota la vida, sinó que Guillén va passar a ser, per ell, més bon poeta que Alberti, mentre que abans no era així. Alguns poetes no tornaven a autoeditar-se més, la sagnia —cent mil,

cent cinquanta mil, dues-centes mil pessetes— havia estat degolladora; altres, curats de l'hemorràgia, ho tornaven a provar. Confiaven que aquella segona vegada es produiria el miracle literari, un miracle que mai no es produïa.

El cas d'autoedició poètica més digne de llogar-hi cadires fou el d'enTrinidad. En Trinidad Sáez era un home. El senyor Trinidad, vuitanta anys, tenia aire de gentilhome castellà, pinta de fantasma quixotesc. Prim, malgirbat, llargarut, tot ossos, arribava a les tertúlies, s'asseia, i en un dels genolls, com un penjaroques, s'hi penjava la boina. No parlava. Somreia. Sordejava. Quan li arribava el torn, es treia un full de la butxaca, el desplejava i llegia:

*Marchaste a tierras extrañas
y nunca más volverás.
Promesas, promesas blancas
igual que ramos de azahar.
El agua llora en la fuente
su tristeza de cristal.
Hilos tejen las arañas
en torno a mi soledad.
El espejo de su alcoba,
¿tendré que romperlo ya?
Siempre que me miro en él.
siento ansias de besar
el cristal donde su imagen
se solía reflejar.
No lo beso porque siento
el frío de la verdad,
el frío con que la muerte
obsequia a los que se van.
Una muerte y una ausente
dos líneas son sin cruzar:
paralelas que recorren
céspedes de eternidad
y espacios de alas azules
sin principio ni final,
se buscan sin encontrarse
mientras pasan sin pasar.
Por eso no beso nunca
el azogue del cristal.
Moriste al marchar, un alba.
Ya nunca regresarás.*

—Hòstia! —digueren uns.

—Coi! —digueren una altres.

—Això està bé —vaig dir jo.

—Això és un plagi —digueren els envejosos, ben baixet.

—Això és decadent —va dir l'avantguardista de torn.

El senyor Trinidad va despenjar-se la boina del genoll, es va aixecar, imponent i satisfet, i va fer una reverència. Somreia sense dents.

M'havia demanat que li prologués un llibre.

—Senyor Trinidad Sáez Pacheco, l'hi escriuré, però quan sàpiga segur que el publica...

No podia publicar. Com en pagaria l'edició? El FAS (Fons d'Assistència Social) deixava anar llavors deu mil pessetes cada mes. En un any va ajuntar els diners. La seva dona estava fregida. Pel malbaratament i per la morta, l'absent i tantes altres senyores que poblaven les seves poesies. De què menjarien? Del que ell trauria ajudant el cambrer d'un bar i tallant-se els cabells a casa, perquè en altres temps va tenir una barberia. Li vaig escriure el pròleg. Va publicar el llibre. Era feliç. Venia a veure'm. Deia que havia rejoyenit. Mira, mira. Feia flexions gimnàstiques. Hip, hop, hip, hop... Li vaig aconseguir una subvenció. Li vaig fer jurar que muts i a la gàbia, res de res a ningú. Ho va cantar. Com volia que callés una cosa tan magnífica com la que li havia passat als seus anys, que tot un senyor regidor de Cultura i prestigiós escriptor l'hagués prologat dient que era tan bon poeta i a sobre l'hagués ajudat a pagar el llibre? Els poetes em van assaquetar. Per què aquest sí i ells no? Per què havia subvencionat un poeta que no era d'Ells? Per un temps va funcionar la repartidora i els poetes em van portar amb safata. Quan el pressupost poètic es va acabar, van deixar caure la safata. Jo cridava:

—Daniel, posa una safata a la porta del Departament!

—Per què?

—Perquè ens hi tirin alguna cosa, que ens estem arruïnant. I si no, tanquem i hi posem un cartell: *Tancat per defunció del pressupost*. I per al Consell d'Administració, aquest: *No s'admeten reclamacions*. I a en Simón Colebrija: *Prohibit de trinar*.

Tampoc no ens vam gastar tants diners amb els poetes, però tot Déu cridava, per haver obrat pel meu compte i sense consultar-ho. Havia perdut de vista que amb la democràcia sempre s'han de donar explicacions, un Ajuntament democràtic no era una caserna, ni tan sols si la caserna era democràtica.

Després d'escriure el pròleg a en Trinidad Sáez Pacheco ja no vaig parar de parir pròlegs. Tots els poetes d'Ells tocaren la glòria amb un pròleg meu. A en Domingo Domínguez Domènech li vaig muntar un pròleg oral.

En vista que mai no aprendria què era un sonet ni tampoc un diftong, que tampoc no aprendria ortografia, menys encara a col·locar punts i comes,

pensant que amb la màquina d'escriure tampoc no s'hi entendria, i que la mestra trigaria massa a compondre-li un llibre amb els seus poemes, tot d'una va llogar uns estudis de gravació. En comptes d'imprimir un llibre, el va gravar. Vaig haver de recitar el pròleg. Era una manera curiosa de prologar. En Dededé va portar un guitarrista, en Lentisco, que va posar-hi la música de fons. Jo, que he anat milers de vegades a la ràdio, que micròfons de tota mena m'han apuntat des que escric i politiquejo, m'equivocava, m'embarbussava, m'havia d'escurar el coll, em tallava i havíem de tornar a començar. En Tresdés ho va recitar tot de cop, no es va haver de repetir res i li va quedar ben xamós, l'enregistrament. Va dir que, els drets d'autor de la cinta, els cediria al PSUC. Davant de tant d'aplom, jo estava meravellat.

Entre els artistes que trepitjaren el meu despatx hi havia canaricultors, columbòfils, concursants de cants d'ocells, hortifrutícules, petanquers, teatres, músics que desitjaven un conservatori, billaristes, escaquistes, un home que havia vist un ovni, un enllustrador de sabates que havia peregrinat a Roma... Als columbòfils, els acompanyava l'ordenança Isidoro, el de la cartera que semblava un acordió, plena de carnets, el que amagava la cara darrere d'un mostatxo. Ell deia als columbòfils: no parleu vosaltres, ja parlaré jo, i em preparava una trampa saducea, que era com s'anomenaven les trampes llavors: si la columbofilia —ell en deia columbòfia— no era un art, era un esport; art o esport, havia de subvencionar-la, perquè allà tothom venia a mamar de la meta municipal i el motiu era el que menys importava. Jo vaig passar el paquet columbòfil a en Sala. Si en Daniel deia a l'Isidoro: Isidoro, que et coneixem, l'Agustí Sala li va dir: Isidoro, fica't on et cridin. Jo ho he fet per ajudar a la causa, va dir ell. Quina causa, dels nou-cents carnets que tens? Llavors l'Isidoro es va girar en contra dels columbòfils. Sou uns desgraciats, sempre demaneu. Els canaris i els ocells, en vista de l'èxit de l'Isidoro amb els coloms, van venir a veure'm sense intermediaris.

Per demanar la seva ració de veges subvencionades, els canaris es despenjaren, i em van explicar allò que eren artistes a raó del llibre —miri'l— *L'art de criar canaris*. Els ocellaires ens van posar nerviosos a en Daniel i a mi. Portaven cadernereres i verdums. Deslligaven els mocadors d'herbes i apareixien les gàbies arrengrerades i sobreposades, amb cartrons entremig perquè les cadernereres no es piquessin entre si, o no es distraguessin del cant, ara no me'n recordo. De les cadernereres en deien *jilgueros*; els andalusos, *colorines*. Un n'havia batejats dos: la Panxa i en Pinxo. En Pinxo portava uns pantalonets i la Panxa una faldilleta, i al cap, enganxats amb pega, una boina i un mocadoret.

—A més de cantar, ballen.

L'amo tocava un diapasó, la, i els dos ocelllets deixaven anar quatre refilets i feien saltets. A la gàbia, escrit en majúscules en un cartró, s'hi llegia:

*La Panxa va dir a en Panxo
Vols que et punxi amb un punxó?
I en Pinxo va dir a la Panxa
Punxa'm, però a la panxa, no.*

—Això s'ha adaptat d'un embarbussament —vaig dir a l'amo.

—No, això és un vers trencaclosques.

La seva closca, és la que vaig tenir ganes de trencar, quan va explicar que havia ensenyat a ballar als animalets igual que els hongaresos ensinistraven els ossos, col·locant-los una làmina calenta sota les potes i fent sonar la nota al mateix temps.

—Ara, quan senten un la, es mouen com si ballessin per no cremar-se.

Les cadernereres més cantadores, i una merla que ell anomenava *mirlo*, en castellà, i que cantava fora de concurs, eren cecs. Aquell element els havia punxat els ulls amb agulles roents.

—Si no hi veuen, canten més i més bé. L'art no reconeix obstacles.

—No. S'ha equivocat, vostè. Són els cecs els que no reconeixen obstacles; abans era la cavalleria.

—Com?

—Que se'n vagi o mano que el facin fora a coces.

L'energumen se'n va anar amb la cua entre les cames, amb les gàbies que li queien, cridant-nos feixistes i antidemòcrates, i els seus companys també cridaven. En Daniel em va dir:

—Què has fet? Aquest té molta mà entre els firaires i altres gremis i penyes que aglutinen gent com la dels coloms, els canaris, els galls de baralla i aquests de les cadernereres...

Efectivament, va haver-hi xivarri en contra meu, no els gremis que pronosticà en Daniel —als firaires, jo els concedia el permís d'instal·lació a les festes majors i anaven darrere meu reptant com sargantanes—, sinó els torracollonets polítics: ceneté, *zorropotrops*, *trotskos*, cessé, caga't, pixa't, peta't, fote't, pela't, els periodistes Jesucristo Ponce i Eduard Pila, en Galtones en un ple, tothom demanant-me que dimitís, jo fent el gest que no m'importava, però m'importava, i els del meu grup: però tu ets ruc o què?, què és, això de dimitir...? Els torracollonets, amb el temps, es van convertir en torracollons i, més tard, en torracollonassos. Una anàlisi sobre aquest assumpte és una cosa que es va quedar per sempre al meu pap d'escriptor.

No deixa de ser curiosa la quantitat d'explicacions que arribarem a donar a tot el que passava al nostre departament, encara que el resultat final fos treure-te'ls de sobre. A més explicacions, menys ajuda. Els petanquers, els billaristes, els escaquistes, els toreros —aquests, tot i sostenir que eren artistes i no esportistes—, els vaig passar a en Sala. L'Agustí Sala gastava menys contemplacions. Com que era fill d'Ells, en coneixia la fauna. Denegava,

acceptava o rebotava amb més facilitat. Els pintors, els vaig canalitzar cap al museu. Els atenia en Sunyer i eren fàcils d'accontentar. Se'ls posava en llista d'espera i se'ls prometia una exposició. Cada quinze dies en fèiem una. Estaven contentíssims. Als flamencs, els vaig intercalar en els programes de festes populars. Als dels cors, també. Tot era embolicar la troca, passar la maroma, una maroma més corda fluixa que maroma.

Amb qui pitjor vaig quedar va ser amb la gent de teatre, encara que era amb qui jo hauria volgut quedar millor. Es tractava de petits quadres escènics carregats de grans projectes teatrals i petites realitzacions. Es movien pels barris i tenien noms escassament originals: La Barraca, La Barraqueta, La Faràndula, Candilejas, La Tramoia, Amunt el teló... Pretenien portar a terme una labor educativa i altruista per a una gent que no anava mai a teatre. En el fons, somiaven catapultar-se d'aquesta manera a la fama teatral i cinematogràfica. Jo volia ajudar aquests ferents, però no podia; ells sabien per què no podia i m'ho refregaven. Tots els diners eren per als del DRAC. Com menjava, aquell drac!

El DRAC no era un nom català, sinó castellà. *Dramáticos Reunidos de Actividad Continuada*. Es tractava d'una companyia de teatre espectacular de la qual la ciutat es mostrava ufana, excepte els conspicus catalanistes. Els actors, més homes que dones, eren uns ganàpies ben plantats pels quals en Galtones i companyia —en Daniel, l'Honorato, alguns més— perdien la xaveta i el que convingués. El cap, perdria, pel seu esperma, havia dit en Galtones en una festa boja. El DRAC hi havia lluitat en contra del franquisme amb el seu teatre. Els *progres* d'Ells els havien promès que quan es fes la revolució, ells portarien el teatre al poble. La revolució no s'havia fet, s'havia fet la transició, i ells, el dracs teatrals, havien de portar el teatre al poble, subvencionats per un govern municipal del poble per al poble: un contracte milionari al qual em resistia dèbilment, atabalat per l'aquiescència de la resta. Jo m'hi oposava sota el lema de cafè per a tothom en lloc de cafè-cafè per a una quantitat. El DRAC treia foc pels queixals mentre em demanava que dimitís.

Tothom plorava, a l'Ajuntament, com si l'Ajuntament fos el pare de tothom. Jo em sentia el pare rondinaire estafat pels fills. Si ho solucionava tot a tothom, on quedava la superació i la iniciativa? El món es pararia, si fallava el motor de la competència. Jo tenia idees capitalistes i no ho sabia. Uns quants, a qui jo deixava assajar amb les seves trompetes i timbals en una aula de cultura, i que tocaven música clàssica amb aquests trastos, sota el subsegüent empenyament dels que feien altres activitats en dependències annexes, no pel soroll que feien, sinó per ser música clàssica, volien que l'Ajuntament muntés un conservatori de música, si pogués ser, al seu districte. El seu gran argument era que si el món es dedicava a la música, s'acabarien les guerres. Aixecar un conservatori era demanar massa, a l'Ajuntament d'Ells i a la ciutat d'Ells, en

cas que s'hagués desitjat aixecar-lo, que tampoc no vaig arribar a proposar-ho mai. Els trompetistes i els timbalers també em demanaven que dimitís. La mínima negació, la més completa impossibilitat per a realitzar un projecte de bojos —i la majoria de peticions eren projectes de bojos—, motivava de seguida la pretensió que dimitíssis. Jo feia el gest que d'acord. Sempre tenia la xamba que això no era possible, i a més, jo, això, ho sabia.

Un dels timbalers va tornar l'endemà. Un conservatori era una bajanada. El que calia a l'Ajuntament era una banda de música. Me'l vaig mirar. Cada espanyol convertia el seu particular problema individual en un plantejament general d'Estat. En temps de la dictadura havíem aconsellat a la gent que fes la guitza als seus ajuntaments, que els assetgessin com la guineu a la gallina. Un ajuntament era una lloca i tenia l'obligació d'aixoplugar-te sota les seves ales, ja fossis pollastre o guilla. En l'època de la campanya electoral, i en la demagògia dels mítings, vam dir que anàvem als ajuntaments per això, perquè ens exigissin i ens espremessin, perquè que no deixessin de donar-nos la tabarra. Ara, amb tanta tabarra a cada moment, només veies fileres de formigues que succionaven la sang d'un cuc enorme que havia caigut a terra. Que potser es pensaven que l'Ajuntament era una A majúscula que tot ho podia? Tot ho podia, sí, i tot havia de fer-ho encara que fos miraculosament. Al de la banda de música, l'acompanyaven quatre músics més, dissidents també, de la banda de trompetes i timbals. Allò no era una banda, era una xaranga. Ells, i alguns més que buscarien, havien de ser l'autèntica banda de l'Ajuntament. El que parlava, parlava amb dificultats.

—Jo farlo fer ells, ferquè ells no faben parlar...

Se li escapava l'aire per la laringe i no podia tocar el clarinet, que era el que tocava en altres temps, ni la trompeta, amb els de la xaranga. Com que no podia tocar la trompeta, i tocar el timbal li suposava una vergonya, reclamava una banda que ell dirigiria, i com que un ajuntament ha de tenir una banda de música i el nostre no en tenia, allà eren ells, reclamant el que nefefitarien per a formar-la. El que necessitarien fer a formar-la. Formar-la ho pronunciava correctament. Déu l'havia castigat. S'assenyalava la laringe. El drap que la hi cobria s'inflava i es desinflava. L'havia castigat per riure.

—Fer riure'm d'un que focava el frombó i se li escafava f'aire per l'ullera; l'aire i a fegades, la merda, amb ferdó...

Em vaig mirar en Daniel.

—S'ha de pintar un altre cartell.

—Ja m'imagino què hi ha de posar.

I va escriure sobre un full del bloc: *Fira de monstres*. Mentre li deia al que parlava per la laringe que estudiariem la seva proposició, amb un boli vaig transformar la *m* en *f*: *fonstres*. Pensava en l'enllustrador que havia anat caminant a Roma i en l'home que havia vist un ovni com a engreixadors de la

col·lecció. L'enllustrador s'havia agenollat davant del Papa amb la seva caixa de raspalls, cremes i betums, i el Papa l'havia aixecat: tu ets el príncep dels humils. En la targeta que m'entregava hi constava el títol: *Ulpiano Mercader Monroyo, enllustrador, príncep dels humils*. Sap que, amb el títol que vostè s'ha col·locat a la targeta, pot ser que continuï sent príncep, però humil no? Que què? No entenia el que li volia fer entendre; ell només volia que li pagués un altre viatge a Roma, aquesta vegada amb avió i hotel de cinc estrelles, per fer-ho còmodament, perquè s'havia fet vell. A canvi, m'oferia portar a la seva caixa d'enllustrador un cartell que digués: *Viatge patrocinat per l'Ajuntament d'Ells*. El vaig remetre a en Galtones. Ja que la seva ponència portava el Departament de Publics-Relations, allò li podia interessar. Allà, tan hàbils érem passant-nos la pilota com fent de betumaires. El de l'ovni el vaig endossar a en Lobón, que es cuidava de Defensa Ciutadana i tenia sota les seves ordres la policia municipal. Un home que havia entrevist un ovni podia adonar-se de molts detalls més. La seva targeta resava: *Nepo* (em dic Nepomuceno, sap?, però queda llarg) *Sánchez Martínez, el dia 16 d'octubre de 1979 va tenir l'honor de contemplar un ovni*. A partir d'aquell dia havia deixat la feina de paleta i s'havia llançat, com els antics profetes, a escampar la bona nova. Només volia que li patrocinessin una tanda de conferències per tot Ells per poder donar detalls d'aquell fenomen tan curiosos.

Quan sortia de l'Ajuntament, al migdia, ja tard, altres vegades de nit, tard també, em trobava la Guiomar per allà als voltants. Tenia la sensació que algú l'avisava de la meva sortida. Al matí, això hauria estat fàcil, perquè l'Ajuntament treballava al matí; a la tarda i nit era més aleatori, perquè només els polítics i el personal imprescindible érem per allà en reunions i altres afers. La Guiomar, amb una bossa de mà en lloc del cabàs, minifaldilla i bótes altes, em mormolava, amb veu enrogallada: francès, petó negre, conill amb menta, el que vulguis i a bon preu. Ja a la Zona Costanera, i encara que no sempre, ensopegava amb un trompa que tentinejava i que amb les dents enclavillades em deia: seeeeenador, eh seeeenador... No devia haver-se assabentat que un, ja, de senador, res. Ell era poeta. Contràriament a tots els poetes que he conegut, mai no em va ensenyar, llegir o recitar de memòria cap poesia. Jo li estava agraït. Es pensava que sabia francès i a tot responia: uí, uí..., carregant l'accent a l'última síl·laba del que deia. Ell era poeté i jo novel·lé. Quan la trompa li pujava de graduació es sentia municipal i es posava a dirigir la circulació. Els cotxes de poc no l'afaitaven. Arran de les pintades de la CNT em cridava: eh, senaaaaador, t'has passaaaaat a l'enemic, a l'enemigué, t'has canviat la camisé, però jo estic amb tu, avec tuáaaaa... Entrar a casa després de jornades així, era, si Lola no estava empenyada, restaurador. Em prenia un whisky amb aigua de roses, m'estirava al llit, en postura fetal i creia ser al ventre de la meva mare.

La conya amb motocicleta —amb patinet no era suficient— va ser un grup musical de rock que entrà pràcticament a l'assalt al meu despatx. Van endollar les guitarres elèctriques on van poder, van repartir targetes amb el seu nom i adreça —grup Me la cascás con dos piedras— i paperetes amb les seves cançons. Cantaven i es contorsionaven. Tot el Departament intentava ficar el cap al meu despatx. En Daniel perfilava el cartell dels monstres. Jo especulava que aquells energúmens no estarien malament en qualsevol cartell de festes majors o primaverals, que a l'Ajuntament se li posarien els pèls de punta, que la ciutat d'Ells pelaria l'Ajuntament, que serien unes festes majors passades per aigua de tant que plouria... Mentrestant, els roquers no deixaven de cantar, fent rebombori, i semblava que rebentaria no només el meu despatx, sinó tot el Departament de Cultura, fins i tot l'Ajuntament. Les guitarres eren més potents que els pianos.

*BALADA DEL HIJO DE PUTA
(rock puto además de duro)*

*Tu madre follaba gratis,
hey, hey, hey,
era progre i liberal.
La mía folla cobrando,
hey, hey, hey,
con un viejo carcamal.
Si el carcamal era un joven,
ella le cobraba igual.
La tuya, si coge un joven,
goza, chilla, orgasma más.
Yo soy un hijo de puta.
Tú, un hijo de mamá.
Mi madre tiene más mérito
porque se cotiza más,
hey, hey, hey,
ella viene a ser Picasso,
la tuya un pintor vulgar,
hey, hey, hey...*

(En Cranes no va reconèixer-hi els cucs del míting de l'Encantada. Havien progressat, però no havien prosperat).